

PIRMSSKOLĀ

Pašnovērtējums
pirmsskolā – nevis
formāli, bet jēgpilni

Mīklas sešgadniekiem
par dārzeniem

ROTAĻNODARBĪBA
Mūsu saulīte

Eko māja

Individuāla
logopēdiskā
nodarbība

Vēlu, vēlu rudenī

Smilšu lampas
pirmsskolā

- 3 Pašnovērtējums pirmsskolā – nevis formāli, bet jēgpilni.** Konferencē ne tikai grāmatas autors, bet arī citi lektori vairākkārt uzsvēra, ka pašnovērtējuma ziņojuma gatavošanai nav jābūt birokrātiskam procesam, kuru iestādē veic tikai viens cilvēks, neiesaistot citus, turklāt bērnam no tā nav nekāda labuma. Ejot cauri procesam, jādomā par bērnu. Bet iestādes kvalitātes novērtējumam jāklūst par ikdienas sastāvdaļu arī skolotāju un vecāku līmenī.
- 10 Mīklas sešgadniekiem par dārzeņiem.** Vārdu krājuma bagātināšana. Mīklu sacerēšana rosina prāta darbību un radošo domāšanu, jo īsi, bet arī konkrēti jācenšas raksturot atminamais priekšmets vai parādība. Jo vairāk viņi ikdienā dzird salīdzinājumus, metaforas, pārnestās nozīmes, jo biežāk tās sāk lietot savā ikdienas valodā.
- 13 Mūsu saulīte. Rotaļnodarbība.** Nedēļas tēma: Visi laukā! Mērķis – veicināt bērnu matemātisko domāšanu.
- 17 Vēlu, vēlu rudenī. Atklātā integrētā nodarbība ar dabas dominanti.** Mērķis: Sekmēt bērnu pētniecisko darbību, iepazīstot kokus rudenī bērnu dārza teritorijā.
- 24 Individuāla logopēdiskā nodarbība 6–7 gadus vecam bērnam.** Nodarbības tēma: Ceļojums pa Latviju. Nodarbības mērķis: Veicināt lietvārdu locījumu formu lietošanu vienskaitlī un daudzskaitlī.
- 25 Eko māja.** Mērķis: rosināt bērnus veidot objektu, piešķirot atsevišķiem papīra elementiem otro dzīvi.
- 27 Smilšu lampas pirmsskolā. Pieredze.**

Skangrams....

Piedāvājam metodisko materiālu skolām un bērnu dārziem – latviešu un cittautu rotaļu fonogrammas ar tekstu, aprakstiem un ilustrācijām. Aprakstus ar ilustrācijām ir iespējams izprintēt un izveidot grāmatu.

Rotaļu fonogrammas atvieglās audzinātāju, sākumklašu pedagogu un mūzikas pedagogu darbu. Ar fonogrammu palīdzību skolotājs var būt klātesošs mācību procesā. Tās būs lieliska motivācija ikdienas darbiņiem un mācību darbam. Tās var noderēt arī kā atslodze, kad bērni ir noguruši no ikdienas mācībām.

Kā arī, rotaļu fonogrammas ir neatsverams palīgs klases vakaros, tradicionālajos svētkos un eglītēs.

Fonogrammas var iegādāties skolas un bērnu dārzi tīmekļa vietnē www.skangrams.lv.

skangra

Pašnovērtējums pirmsskolā – nevis formāli, bet jēgpilni

Andra Ozola, žurnāliste

Rīgas Juridiskajā augstskolā 21. septembrī norisinājās konference *Datos balstīta pirmsskolu izvērtēšana un attīstība*, kurā pulcējās pašvaldību izglītības pārvalžu un pirmsskolu izglītības iestāžu vadītāji, lai pārrunātu pašnovērtējuma lomu izglītības kvalitātes celšanā.

Līdz šim pirmsskolās izglītības kvalitāte netika izvērtēta pēc vienotiem kritērijiem – notiek veselības inspekcijas un drošības pārbaudes, kā arī tehnoloģiju izvērtēšana, bet izglītības kvalitāte paliek pašu pirmsskolu un to dibinātāju (pašvaldību, uzņēmumu un biedrību) atbildība.

No šī gada septembra šajā ziņā notikušas lielas izmaiņas – Izglītības kvalitātes valsts dienests (IKVD) noteicis, ka ne tikai skolām, bet arī pirmsskolām ir jāveic pašnovērtēšanas process. Tiek vērtēti arī pirmsskolas izglītības iestāžu vadītāji.

„Šī ir lieliska iespēja izmantot pārmaiņas, lai celtu izglītības kvalitāti maziem bērniem un neizveidotu to par birokrātisku procesu, kam ir maza ietekme uz to, kas faktiski notiek pirmsskolās,” šādu pārliecību pirms konferences puda tās rīkotāju pārstāvis **viens no izglītības tehnoloģiju uzņēmuma *Edurio* līdzdibinātājiem Jānis Strods.**

Edurio kopš 2014. gada palīdz vairāk nekā 800 skolām Latvijā, Lielbritānijā un Dienvidāfrikā attīstīt atgriezeniskās saites kultūru un izmantot pierādījumus, lai celtu izglītības kvalitāti.

Ikdienā strādājot ar skolu, pirmsskolu un pašvaldību darbiniekiem, *Edurio* speciālisti secinājuši, ka šobrīd ir daudz neskaidrību par pašnovērtējuma ziņojuma sagatavošanu. Konferencē tika meklētas atbildes uz neskaidrajiem jautājumiem, kā arī prezentēta *Edurio* izdotā **Imantas Nicgales un Gata Narvaiša grāmata *Datos balstīta pirmsskolu izvērtēšana un attīstība*.**

Izglītības kvalitātes trīs vaļi

Konferences darbs norisinājās četrās sesijās. Kūrs ir atbildīgs par bērnu izglītības kvalitāti? Raksturojot pašreizējo situāciju Latvijā, J. Strods vērsa uzmanību uz tendenci „rādīt ar pirkstu uz kādu citu” vai baidīties – ja kaut kas netiks sasniegts, par to būs sods.

„Mēs visi saskaramies ar jaunu procesu, notikumu skolās, tāpēc nerādām ar pirkstu, bet skatāmies uz sevi,” sacīja J. Strods, aicinot pirmsskolas pašnovērtējuma ziņojumu veidot ar jēgu un pievienoto vērtību. Viņaprāt, lai izglītības iestādē būtu izglītības kvalitāte, ir jābūt trim galvenajām lietām: skaidri mērāmiem mērķiem, skaidriem pierādījumiem un skaidrai komunikācijai.

Mērķu noteikšanā ietilpst savu kompetenču izvērtēšana – kādām spējām man ir jābūt, lai sasniegtu mērķi. Konferencē tālākajā gaitā tika meklētas dziļākas atbildes uz jautājumu: kāpēc ir jēga vērtēt sevi?

Skaidri pierādījumi savukārt nozīmē datus, konkrētus faktus un arī kļūdas. „Bila un Melindas Geitsu fonds, ieguldot 6 miljardus dolāru ASV izglītības sistēmā, nepadarīja to labāku un skolēnus laimīgākus. Taču miljardierim bija pietiekami liela pašapziņa, lai atzitu – jā, mēs kļūdījāmies, tagad mēģināsim kaut ko citu,” stāstījumu turpināja J. Strods.

Turpretī skaidrai komunikācijai ir jābūt visos līmeņos – pedagogiem ar izglītības iestādes vadītāju, ar vecākiem, pašvaldību un valsti, jo nevar cerēt, ka mūsu individuālais darbs nesīs augļus, ja šīs komunikāci-

jas nebūs, skaidroja J. Strods. „Sāciet mācīties no datiem, lai jūsu pašnovērtējuma ziņojums nebūtu formāls instruments, kura rakstīšana patērē laiku, bet neko nedod. Tas jāveido tā, lai gūtu pēc iespējas lielāku labumu,” aicināja J. Strods.

Grāmata top kā palīgs

Lai pirmsskolas izglītības iestādēm (PII) palīdzētu to izvērtēšanas procesā, tapa grāmata *Datos balstīta pirmsskolu izvērtēšana un attīstība*. „Pirms vairāk nekā pusgada draugi no Ventspils Izglītības pārvaldes teica, ka līdz septembrim jāsatavoj pašnovērtējuma ziņojums. Domājām, kā mēs varam palīdzēt,” par to, kā nonāks līdz grāmatai, stāsta viens no tās autoriem **Gatis Narvaišs, Edurio skolu izaugsmes vadītājs**.

Konferencē ne tikai grāmatas autors, bet arī citi lektori vairākkārt uzsvēra, ka pašnovērtējuma ziņojuma gatavošanai nav jābūt birokrātiskam procesam, kuru iestādē veic tikai viens cilvēks, neiesaistot citus, turklāt bērnam no tā nav nekāda labuma. Ejot cauri procesam, jādoma par bērnu. Bet iestādes kvalitātes novērtējumam jāklūst par ikdienas sastāvdaļu arī skolotāju un vecāku līmenī.

Nav pareizi, ka vecāki un skolotāji izvērtē vadītāju. Tas jā dara iestādes vadītājam, caur jautājumiem meklējot pierādījumus, uzskata grāmatas autors, norādot uz grāmatā atrodamajiem jautājumiem un piemēriem, kā pirmsskolas izglītības iestādes vadītājam, reflektējot par savu darbu, uzdot sev jautājumus.

Vadītājs jautā sev: „Nosauciet, jūsu prāt, visvērtīgāko uzlabojumu pirmsskolā pēdējā gada laikā!”

Skolotājiem var jautāt: „Cik bieži jūs saņemat argumentētu sava darba izvērtējumu no pirmsskolas vadības?”

Aprakstiet, kā jūsu iestādē tiek izvērtēts skolotāja darbs (atvērtais jautājums).

Ziņojuma biežumam nav nozīmes

IKVD Kvalitātes novērtēšanas departamenta direktora p.i., direktora vietniece Sarmīte Dīķe uzsvēra, ka pašnovērtējumam izglītības iestādē nav jābūt liekam sloganam, bet palīgam, lai noteiktu attīstības vajadzības un paleptos ar sevi.

Tā pamatmērķis ir paaugstināt izglītības kvalitāti, turklāt pašvērtēšana ir nepārtraukts process, kas uz 1. septembri jāaktualizē katru gadu. Pirmsskolas izglītības iestādēm un to dibinātājiem tā ir pašanalīze un pašrefleksija – kādi esam un kādi gribam būt, ko vēl var darīt vairāk un labāk.

S. Dīķei izglītības iestāžu vadītāji bieži jautā, cik biežam, uz cik la pām jābūt pašnovērtējuma ziņojumam, taču, viņasprāt, ziņojuma biežumam nav nozīmes, galvenais ir tā saturs. Nevar būt ne slikts, ne nepareizs pašnovērtējums, tikai nevajag pārkopēt citu skolu ziņojumus. Savukārt lielākais pašnovērtējuma ziņojums, kuru redzējis J. Strods, bijis uz 93 lapām.

S. Dīķe aicināja novērtēšanas procesā vairāk iesaistīt izglītības iestādes dibinātāju, kas nav ārējais vērtētājs. Arī dibinātājs pirmsskolas izglītības iestādes vadītāju var vērtēt ne retāk kā reizi divos gados.

Ir pašvaldības, kuras savu skolu un pirmsskolu direktorus vērtē katru gadu, taču var rasties problēmas, jo katrai pašvaldībai ir savi vērtēšanas kritēriji. Kā tos salāgot, arī uz šādu jautājumu atbildes tika mēģināts rast konferencē, secinot, ka pašvaldības var vērtēt, cik bieži vajag.

Tā kā process ir jauns, līdz šim brīdim IKVD ir novērtējis divu pirmsskolas izglītības iestāžu vadītājus, bet šoruden paredzēta aktīva vērtēšana, un novērtēto direktoru būs vairāk, sacīja S. Dīķe. Savukārt **IKVD vecākā eksperte kvalitātes novērtēšanas jomā Ilona Eiduka** kā pozitīvu piemēru minēja kādas izglītības iestādes vadītājas godīgi sacīto: „Man tas vēl nav izdarīts. Mēs pie tā vēl strādājam.”

Novērtēšanas ekspertu pamanītās pozitīvās tendences, izvērtējot PII vadītājus: piemīt prasmes kolek-

tīva vadīšanai uz rezultātu, ir līderis, rūpējas par darbinieku motivāciju un attīstību, motivē personālu pārmaiņām.

Ekspertu ieteikumi: vadītājam jābūt ne tikai organizatoram, bet līderim, jāprot deleģēt un kaskadēt mērķus. S. Dīķe citēja ASV prezidentu Dvaitu Eizenhaueru, atgādinot, ka līderība ir māksla likt citiem izdarīt to, ko pats esi iecerējis.

Liela loma ir saskarsmes kultūrai

Latvijas Izglītības vadītāju asociācijas prezidents Dr. sc. admin. Rūdolfs Kalvāns, kurš kā eksperts piedalās skolu vērtēšanā, atgādināja par tendenci ieslgt diskusijās, kas ir izglītības iestādes vadītāja būtiskākās funkcijas un sacīja, ka šeit koncepts „vadītājs atbild par visu” nederēs.

Stāstot par dažādām izglītības līderu vērtēšanas sistēmām – LBDQ, LPI, PIMRS – un atsaucoties uz starptautiskiem izglītības pētījumiem TALIS un PISA, R. Kalvāns akcentēja to spēcīgo metodoloģiju, kuras šobrīd nav ne IKVD, ne Valsts izglītības satura centram (VISC), taču asociācijas vadītājs sacīja, ka tic, ka zinātni var savienot ar administratīvo darbu.

„Vērtēšanas komisiju darba kultūra ir mainījusies, ekspertu kompetencē arī galvenais ir saskarsmes kultūra – kā iestāde un komisija savā starpā komunicē,” uzskata R. Kalvāns, piebilstot, ka izglītības darbiniekiem vienmēr būtiska ir bijusi arī sadarbības partnera autoritāte (vai vadītāja vietnieks vai metodīķis var vērtēt citas iestādes vadītāju), taču tas pamazām mazinās.

Vai Zaļā grāmata ir obligāta?

Konferencē daudz tika spriests, cik obligāta pašnovērtējuma ziņojuma sagatavošanā ir IKVD *Zaļā grāmata* – *Metodiskie ieteikumi profesionālās izglītības un vispārējās izglītības iestāžu pašvērtēšanai*. IKVD pārstāves atgādināja, ka jau pats grāmatas nosaukums norāda, ka tie ir tikai ieteikumi.

Zālē sēdošā **eksperte Evija Uzare** dalījās savā vērtēšanas pieredzē. Divas dienas viņa vērtējusi kādu nelielas pirmsskolas izglītības iestādes vadītāju Latgalē, kura pēc tam atzinusi: „Beidzot kāds man paskaidro, kā un kam ir jābūt izglītības iestādē.”

Tāpēc eksperte aicināja PII vadītājus zvanīt IKVD Kvalitātes novērtēšanas departamenta ekspertiem un uzdot jautājumus, piebilstot, ka IKVD virsmērķis ir runāt ar visiem izglītības iestādes darbiniekiem, jautājot, ko un kādā kvalitātē viņi var dot savas iestādes bērniem.

Par pašnovērtējuma ziņojuma gatavošanu E. Uzare sacīja: „Tas nav vienīgi vadītājas un vietnieces darbs, bet darbs visam kolektīvam. Iesaistiet arī iestādes padomes vecākus!”

Ventspils Izglītības pārvaldes Metodiskā dienesta vadītāja Inga Pāvula savukārt norādīja, ka PII vadītājiem nav bijuši speciāli kursi par vadīšanu un līderības jautājumiem. Vai IKVD ir domāts par šādiem kursiem? Tika saņemta atbilde, ka šādu kursu nebūs.

PII Annele pārstāve iebilda, ka vēl nesen iestādēm bija jāraksta attīstības plāns, kurā nebija prasības plānot pa jomām, bet nu jau jāsagatavo pašnovērtējuma ziņojums tāpat kā skolām. „PII varbūt tas varētu būt gada uzdevums, jo pašnovērtējums tomēr prasa rūpīgu plānošanu,” ierosināja bērnodārza pārstāve.

Savukārt Babītes bērnodārza pārstāvi interesēja, vai PII pašnovērtējuma ziņojumam tiks izstrādāta specifiska metodika? S. Dīķe paskaidroja, ka konkrētas formas un metodikas nebūs un nav domāts veidot jaunas rekomendācijas pirmsskolām. Tās var izmantot *Zaļo grāmatu*.

Vadītājam jārunā ar darbiniekiem

AS Swedbank personālvadības pārstāve Dace Amsila atgādināja, ka saruna starp vadītāju un darbinieku vienmēr ir vērtīga, tāpēc vadītājam jāiet pie saviem darbiniekiem un jārunā par to, kas mēs esam, kā mēs darām lietas un jāpieskaras nākotnei.

Vissliktākais, kas var būt, ir, ja darbinieks uz sarunu iet ar bailēm. „Mēs saviem darbiniekiem tagad gribam stāstīt, ko darbinieks var iegūt,” pieredzē dalījās D. Amsila.

Nevis slogs, bet sevis apzināšanās

Latvijas Privāto pirmsskolu asociācijas un privāto bērnudārzu tīkla *CreaKids* vadītāja Latvijā Daina Kājiņa stāstīja, kā savā iestādē reizi gadā veic katras grupas izvērtējumu, dodot aizpildīt anketu pēc luksofora principa skolotājam un skolotājas palīgam. Vienreiz gadā tiek anketēti arī vecāki. Visu četru Latvijas filiāļu vadītājas brauc uz mātesuzņēmumu Norvēģijā un mācās kopā ar citām vadītājām.

Kolēģiem D. Kājiņa ieteica pašnovērtējuma ziņojumā izvairīties no normatīvo aktu citēšanas un uzskata, ka pašnovērtējuma ziņojumam jābūt mērķētam arī uz vecākiem.

Starp formālu pašnovērtējumu un jēgpilna pašnovērtējuma radīšanu, viņasprāt, ir milzīga atšķirība. „Pašvērtējuma rakstīšana man kā iestādes vadītājai ir skaista sevis apzināšanās,” norādīja D. Kājiņa. Kā nodot drosmi un pārliecību? Varbūt rīkot vadītāju klubu, kur to iemācīties, rosina D. Kājiņa.

Lūdzu, arī vecāku valodā!

Vecāku organizācijas *Mammamunteti.lv* vadītāja Inga Akmentiņa-Smildziņa atzina, ka PII pašnovērtējumam ir jābūt, bet „Lūdzu, arī vecāku valodā!” Viņa nesaprot, par ko pirmsskolām jābaidās un kāpēc nevar kopā priecāties par labi izdarītu darbu.

Tāpat viņa aicināja sliktās lietas neuztvert kā pasaules galu, kā arī mainīt sabiedrības attieksmi pret direktoru. Viņasprāt, direktoram ir jābūt kā draugam, un ir jālauž Latvijā valdošais stereotips – „Ja tu izdarīsi to un to, tad iesi pie direktora.”

Vecāku pārstāvei nepieņemami šķiet, ka lielai daļai bērnudārzu joprojām nav savas tīmekļvietnes. „Jautāriet finansējumu pašvaldībām, lai būtu, vai uztaisiet *Facebook* lapu,” viņa aicināja, piebilstot, ka būtu piecīga par jebkuru tur pieejamo informāciju.

Izcilība ar ierobežotiem resursiem

Konferencē bērnudārzu pārstāvji pauda arī sašutumu par finansējuma trūkumu, darbinieku zemajām algām un lielo kadru mainību, kā rezultātā panākt labu iestādes darba kvalitāti ir grūti. Turpretī *Eduro* pārstāvji un lektori aicināja domāt, kā panākt izcilību ar ierobežotiem resursiem – meklēt visefektīvākās lietas, kas nes vislielāko labumu.

Konferenci noslēdza **Ventspils pilsētas Izglītības pārvaldes vadītājas vietniece Inguna Rudēvica un PII *Pasaka* vadītāja Marika Lemberga**, kuras dalījās savā pieredzē balstītos praktiskos ieteikumos. „Pārsteidza tas, ka pirms tam savu iestādi uzskatīju par pieticīgu. Rakstot pašvērtējuma ziņojumu, pamanīju to, ko iepriekš nebiju pamanījusi, dažādas nianšes (labas),” atklāja M. Lemberga. Savukārt I. Rudēvica pastāstīja par praksi organizēt sarunas ar katru PII vadītāju, lai pārrunātu pašvērtējuma ziņojumu. Viņa uzskata, ka katram pedagogam jābūt uzrakstīt savu pašnovērtējumu.

Jautājumi, kurus sev uzdot PII vadītājam:

Ja es būtu bērns, vai es priecātos sevi satikt?

Vai es gribētu būt audzēknis tam un tam pedagogam, uzturēties šajā bērnudārzā?

Kāds ir tavs sapnis par savu bērnudārzu pēc gada, diviem gadiem?

Ar ko tu gribi lepoties?

Vai tu uz darbu ej ar prieku?

Kāds ir mans nākamais izaicinājums?

Vai esmu labs vadītājs?

Vai mana ideja ir labākā?

Vairāk nekā 40 apskates vietas, kur lieliski pavadīt laiku kopā ar klasi!

Rudens ekskursiju ceļvedis

Septembrī iznācis praktisks e-žurnāls skolotājiem un skolēniem "Skolēnu rudens ekskursiju ceļvedis". Tas būs lielisks palīgs visiem, kuri plāno šajā rudenī doties kopīgās klašu ekskursijās.

Rudens ekskursiju ceļvedī apkopotas vairāk nekā 40 apskates, izziņas un piedzīvojumu vietas, kur lieliski pavadīt laiku kopā ar klasi.

Iepazīstieties! Ceļvedis apskatāms un lejuplādējams šeit:
<https://en.files.fm/u/5j4fgp6y>

Ceļvedis apskatāms arī žurnāla *Skolas Vārds* mājas lapā
<http://skolasvards.lv/rudens-ekskursiju-celvedis>

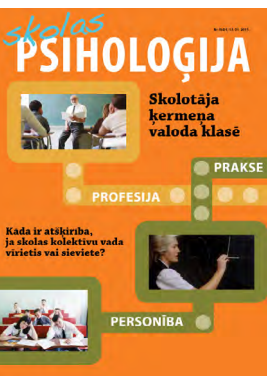
ABONĒ IZGLĪTĪBAS E-ŽURNĀLUS 2019. GADAM!

Žurnāls **SKOLAS Vārds** ir praktisks un ērts e-žurnāls izglītības profesionāļiem. Žurnāls iznāk divas reizes mēnesī e-formātā. Žurnāls veltīts izglītības jautājumiem, kas saistoši gan skolu vadītājiem, gan skolotājiem. Žurnālā var lasīt analītiskus rakstus par aktuālām izglītības problēmām, profesionāļu pieredzi un komentārus, lēmumu skaidrojumus, skolu projektu pieredzi, skolotāju pieredzes materiālus, intervijas ar izcilīgiem skolotājiem, skolu direktoriem, izglītības jomas speciālistiem, rakstus par mūžizglītību, tālākizglītību un iespējām profesionālajā pilnveidē, kā arī ārvalstu pieredzi. Redakcijas dāvana skolotājiem – katrā numurā publicējam metodiskos materiālus dažādos mācību priekšmetos, ko skolotāji var praktiski izmantot savā darbā. Žurnāls iznāk divas reizes mēnesī no 2012. gada oktobra.

Ikvienam, kurš strādā pirmsskolā! Žurnālā **PIRMSSKOLĀ** katru mēnesi var lasīt par aktuālo, kas saistīts ar izglītību līdz skolas gaitu sākšanai. Psihologu ieteikumi, dažādu rotaļnodarbību apraksti, tematisku pasākumu scenāriji, praktiska pirmsskolu pieredze, metodiskie materiāli! Žurnāls iznāk no 2012. gada vienu reizi mēnesī elektroniskā formātā.

Žurnālā **SKOLAS PSIHOLOĢIJA** mēs runājam par emocionālo vidi un attiecībām skolā. Par saskarsmi un komunikāciju starp skolotājiem, skolēniem un vecākiem. Par bērnu uzvedību un skolotāja darbu, sevis iepazīšanu, apzināšanu un izprašanu. Dažādās nozarēs strādājošie psihologi, izaugsmes treneri, lektori un citi speciālisti atbild un skaidro aktuālus skolas emocionālās vides jautājumus. Žurnālā var iepazīties ar praktiski izmantojamām tehnikām un metodēm. Žurnāls īpaši noderīgs skolu psihologiem un klašu audzinātājiem. Žurnāls iznāk no 2015. gada elektroniskā formātā vienu reizi mēnesī.

Ikmēneša e-izdevums par aktuālām normatīvo aktu izmaiņām izglītības jomā

Tiesību metodiskā materiāla galvenā mērķauditorija ir vispārējās izglītības iestāžu (tostarp pirmsskolu) un profesionālo skolu vadība, sniedzot ikdienas darbu regulējošo normatīvo aktu aktuālo izmaiņu pārskatu par attiecīgajā mēnesī valstī oficiāli publicētajiem likumiem un Ministru kabineta noteikumiem. Galvenās informācijas jomas – izglītošana, bērnu tiesības, darba tiesiskās attiecības un drošība, lietvedība un iekšējā dokumentācija, datu aizsardzība, iestādes saimnieciskā darbība un publiskie iepirkumi, Eiropas Savienības fondu un citu projektu atbalsts, amatpersonu atbildība. Izdevums par aktuālām normatīvo aktu izmaiņām izglītības jomā iznāk vienu reizi mēnesī elektroniskā formātā.

Kā abonēt žurnālus 2019.gadam

Lai abonētu jebkuru no e-žurnāliem vai žurnālu komplektu aizpildiet abonēšanas anketu www.skolasvards.lv sadaļā **Abonēt** vai arī uz e-pastu redakcija@skolasvards.lv atsūtiet maksātāja rekvizītus, vēlamu abonementa veidu un termiņu uz kādu vēlaties abonēt. Mēs savukārt sagatavosim elektronisku rēķinu un nosūtīsim jums to pa e-pastu.

Jau esošie abonētāji aicināti atsūtīt tikai atbildes e-pastu uz redakcija@skolasvards.lv, kurā norādīts vēlamais abonementa veids un termiņš. Jūsu rekvizīti mūsu datu bāzē jau ir, tāpēc nosūtiet mums tikai ziņu, mēs nosūtīsim jums rēķinu.

Ikmēneša e-žurnāls **Pirmsskolā**. E-pasts: pirmsskola@skolasvards.lv; tālr.:26002264; www.skolasvards.lv

Nr.	Nosaukums	Gads/Eur	Pusgads / Eur
1.	SKOLAS VĀRDS	49.00	27.00
2.	SKOLAS VĀRDS + SKOLAS PSIHOLOĢIJA	65.00	35.00
3.	SKOLAS VĀRDS + PIRMSSKOLĀ	69.00	43.00
4.	SKOLAS VĀRDS + PIRMSSKOLĀ + SKOLAS PSIHOLOĢIJA	90.00	55.00
5.	SKOLAS VĀRDS + Ikmēneša izdevums par aktuālām normatīvo aktu izmaiņām	67.00	43.00
6.	SKOLAS VĀRDS + SKOLAS PSIHOLOĢIJA + Ikmēneša izdevums par aktuālām normatīvo aktu izmaiņām	78.00	52.00
7.	SKOLAS VĀRDS + PIRMSSKOLĀ + Ikmēneša izdevums par aktuālām normatīvo aktu izmaiņām	87.00	59.00
8.	SKOLAS VĀRDS + PIRMSSKOLĀ + SKOLAS PSIHOLOĢIJA + Ikmēneša izdevums par aktuālām normatīvo aktu izmaiņām	108.00	68.00
9.	PIRMSSKOLĀ	43.00	28.00
10.	PIRMSSKOLĀ + SKOLAS PSIHOLOĢIJA	53.00	32.00
11.	PIRMSSKOLĀ + Ikmēneša izdevums par aktuālām normatīvo aktu izmaiņām	63.00	39.00
12.	PIRMSSKOLĀ + SKOLAS PSIHOLOĢIJA + Ikmēneša izdevums par aktuālām normatīvo aktu izmaiņām	73.00	48.00

Informācija abonētājiem!

Ja abonētājs ir skola - 1 skolas abonements nodrošina individuālu pieeju žurnālu lasīšanai visiem skolas skolotājiem!

Ikviens skolas pedagogs izmantojot savu individuālo paroli var jebkurā laikā un vietā lasīt žurnālus un izdrukāt sev interesējošās rubrikas vai arī visu žurnāla numuru! Jebkuram skolotājam ir arī pieejams visu iepriekš izdoto žurnālu numuru arhīvs sākot no 2012. gada!

Abonējot žurnālu komplektu nākamajam gadam jebkurš skolas skolotājs varēs izmantot arī apjomīgu metodisko materiālu datu bāzi (vairāk nekā 260 materiāli dažādos mācību priekšmetos), kas katru mēnesi tiek papildināta.

Jau esošie abonētāji (tie, kuri žurnālus abonējuši iepriekšējos gados) un abonēs nākamajā 2019. gadā, turpina izmantot savas līdzšinējās paroles. Ja gadījumā parole tiek aizmirsta, to vienkārši var atjaunot ienākot www.skolasvards.lv.

Informācija jaunajiem abonētājiem!

Abonējot jebkuru no žurnāliem vai arī žurnālu komplektu jūs savā e-pastā saņemsiet individuālu pieejas linku, reģistrējoties varēsiet izvēlēties sev ērtu paroli, kas dos jums iespēju jebkurā laikā ienākt žurnāla mājas lapā (www.skolasvards.lv) ielogoties un lasīt žurnālu jaunāko numuru, iepazīties ar iepriekšējiem numuriem, kā arī izprintēt žurnālus.

Jebkura skola abonējot žurnālu var iekļaut skolas skolotāju e-pastus un arī viņiem uz e-pastu tiek nosūtīts reģistrācijas links, katrs skolotājs var izvēlēties sev ērtu paroli, kas dod iespēju individuāli lasīt un printēt žurnālu jebkurā laikā.

Ja jums ir jautājumi, lūdzu, sazinieties ar mums:

Redakcijas tālr.: 26002264

Redakcijas e-pasts: redakcija@skolasvards.lv

www.skolasvards.lv

Vairāk informācijas
www.skolasvards.lv

Mīklas sešgadniekiem par dārzeņiem

Vārdu krājuma bagātināšana

Anda Ciniņa, pirmsskolas skolotāja

Pirmsskolas izglītības mācību satura programmā viens no uzdevumiem valodas apguvē ir paplašināt vārdu krājumu, kā arī iepazīstināt ar latviešu tautas folkloru. Sešus gadus veci bērni mācās minēt un sacerēt aprakstošās mīklas. Savā valodā viņi lieto lietvārdus, darbības vārdus, īpašības vārdus, apstākļa vārdus atbilstoši situācijai. Bērni iepazīst augus, prot nosaukt un pazīst piecus līdz sešus dārzeņus dabā un attēlos. Taču bērnu vārdu krājums kļūst arvien nabadzīgāks, bērni neprot veidot stāstījumu, aprakstīt situāciju. Bieži izsakoties trūkst vārdu, kā izteikt savu domu. Teikumi ir īsi, vienkārši, tēlainos izteiksmes līdzekļus lieto reti vai nelieto nemaz, nesaprot vārdu pārnēstās nozīmes. Tā ir mūsdienu problēma, jo jaunās tehnoloģijas aizstāj grāmatas. Brīvie brīži mājās tiek aizstāti ar multfilmu skatīšanos, spēļu spēlēšanu planšetdatoros. Kā, izmantojot mīklas par dārzeņiem, iespējams bagātināt sešus gadus vecu bērnu vārdu krājumu?

Bērnu vārdu krājums ik dienu papildinās un pilnveidojas, ja tam ir atbilstoši apstākļi

Bērna valoda attīstās krietni ātrāk, pirms viņš sāk runāt. Valodas attīstību ietekmē daudzi faktori – mātes valoda, cik daudz māte runā ar bērnu, emocionālais fons ģimenē, fiziskās attīstības stāvoklis, vide, kurā bērns aug. Bērns veido savu valodu, pamatojoties uz pieaugušo, tuvumā esošo cilvēku paraugu. Bērna valodu ir pētījuši gan pedagogi, gan psihologi, gan mediķi.

Ekonomisko apstākļu dēļ bērni ļoti agri, jau apmēram divu gadu vecumā, nonāk pirmsskolas izglītības iestādē. Tā ir nākamā vieta, kur bērns iepazīst apkārtējo pasauli, adaptējas citā vidē, iepazīst vienaudžus, pilnveidojas un attīstās. Pirmsskolas skolotāji turpina audzināt bērnus, attīstīt domāšanas un prāta spējas. Uz skolotāju gulstas liela atbildība, viņam jāsniedz mīlestība, drošības sajūta, zināšanas par apkārtējo pasauli. Bērna prāts attīstās audzināšanas procesā, kurā ir piemēroti apstākļi, piemērota vide, plašas un daudzveidīgas praktiskās darbošanās spējas.

Pirmsskolas posms ir ļoti svarīgs bērna attīstības posms viņa dzīvē. Attīstās bērna intereses, emocijas, izziņas procesi, pilnveidojas bērna personība.

Bērnu vārdu krājums ik dienu papildinās un pilnveidojas, ja tam ir atbilstoši apstākļi, t.i., ar bērniem tiek daudz runāts pareizā literārā valodā, tiek lasītas pasakas, bērns tiek rosināts stāstīt, jautāt, atbildēt uz jautājumiem, mācīties un skandēt tautasdziesmas un dziesmas, minēt mīklas, sacerēt mīklas un uzdot tās

Mīklu sacerēšana rosina prāta darbību un radošo domāšanu, jo īsi, bet arī konkrēti jācenšas raksturot atminamais priekšmets vai parādība

draugiem un pieaugušajiem. Bērna vārdu krājuma paplašināšanās un aktivizēšanās pirmsskolas vecumā ir saistīta ar bērnu zinātkāri, priekšstatu paplašināšanos, tāpēc pieaugušajiem (skolotājiem, vecākiem) jābūt paraugam bērnam, arī pieaugušajam jābūt zinātkārei izzināt, uzzināt, ko jaunu.

Jo vairāk bērni min mīklas, jo vieglāk viņiem padodas pārnesto nozīmju tulkošana

Esmu secinājusi, ka mīklas pirmsskolas izglītības procesā ir nedaudz aizmirstas un to nozīmība vārdu krājuma bagātināšanā un tēlainās domāšanas attīstībā netiek akcentēta. Tomēr es uzskatu, ka mīklas darbā ar pirmsskolas vecuma bērniem ir lielisks līdzeklis valodas apguvē, vārdu krājuma bagātināšanai, priekšstata pilnveidošanai par lietām, priekšmetiem, parādībām. Mīklu minēšana bagātina intelektuālās jūtas, attīsta domāšanu, vingrina prātu. Mīklām piemīt arī rotaļu un sacīkšu instinkts, tādēļ tās bērniem patīk, turklāt ar mīklu palīdzību tiek nostiprināti, aktivizēti vārdi.

Bērniem mīklas patīk minēt, bet noteikti jāuzdod tādas mīklas, kuras bērni spēj atminēt, atbilstoši vecumam un pieredzei, jo tad ir vēlme minēt vēl un vēl. Jo vairāk bērni min mīklas, jo vieglāk viņiem padodas pārnesto nozīmju tulkošana. Tāpēc es uzskatu, ka mīklu minēšanā ir jātrenējas. Bērniem arī pašiem patīk izdomāt mīklas un uzdot tās citiem, īpaši, ja minētājam ir jādoma un atbildes atrašana sagādā grūtības.

Mīklas, kuras bērni uzmin vai arī tiek izskaidrotas, bērni atceras, tās viņiem paliek atmiņā. Piemēram, bērni zina, ka dārzenis, kas raksturots ar simts lakatiņiem, ir kāpostgalva, tāpat, ja pieminēts dārzenis, no kura jāraud, zina, ka tas ir sīpols, arī pāksts, kas salīdzināta ar laiviņu, saglabājusies bērnu atmiņā.

Protams, mīklu sacerēšanas process ir grūtāks, jo bērnam ar savu pieredzi tēlaini, kodolīgi raksturot dārzeni nav viegls uzdevums. Bet jo vairāk mīklas tika sacerētas, jo vieglāk veicās ar nākamās mīklas izdomāšanu.

Esmu novērojusi, ka mīklas bērnu dārzā tiek minētas pārsvarā jauna temata apguvē, uzdodot konkrētas mīklas, lai pievērstu bērnu uzmanību un liktu pašiem atminēt, par ko būs temats, par ko tiks runāts. Tāpat diezgan bieži mīklas tiek minētas brīvajos brīžos, vakara cēlienā, lai nodarbinātu bērnus, lai viņi pavadītu laiku interesantāk. Un, protams, arī svētku svinēšanā tiek minētas mīklas. Latviešiem tradicionālie svētki, kad var minēt mīklas, ir Mārtiņi, Meteņi, Miķeļi, Ziemassvētki, Lieldienas, Līgo svētki.

Sešus gadus vecu bērnu pašsacerētās mīklas par dārzeniem

Pašam izdomāt mīklu nav nemaz viegli, jo īsi, bet interesanti jāapraksta konkrēts priekšmets. Zināšanām ir jābūt plašām, priekšmetiem vai lietām jābūt ikdienā lietotiem, jābūt bagātam vārdu krājumam. Visbiežāk bērni nosauc raksturīgākās priekšmeta pazīmes – krāsu, formu, lielumu.

Mīklu sacerēšana rosina prāta darbību un radošo domāšanu, jo īsi, bet arī konkrēti jācenšas raksturot atminamais priekšmets vai parādība. Lūk, mīklas, ko sešgadnieki paši sacerējuši – individuāli, lai neietekmētos viens no otra.

Jo vairāk viņi ikdienā dzird salīdzinājumus, metaforas, pārnestās nozīmes, jo biežāk tās sāk lietot savā ikdienas valodā.

Balts, balts, stiprs, liels vīrs, zaļi mati spīd. (Kālis.)

Liels, sarkans vīrs, zaļa sekste spīd. (Biete.)

Zaļa laiviņa, zaļi vīriņi, un viņi aug kātiņos. (Zirņi.)

Šī sešgadnieka valoda ir tēlaina, viņš izmanto vairākus īpašības vārdus pēc kārtas, lai raksturotu dārzeni. Savās izdomātajās mīklās viņš izmanto arī metaforas, nosaucot dārzenus par vīriņiem. Mīklu minēšanas procesā bērns ir atcerējies un saglabājis atmiņā tēlainos apzīmējumus, kā dārzeni nosaukt, tātad vārdu krājums ir bagātinājies.

Oranžs, aug zemē. (Burkāns.)

Aug zemē, brūnu mizu, iekšā dzeltens. (Kartupelis.)

Zaļas, zaļas lapas zemē aug, izaug un kļūst liels. (Kāpostgalva.)

Bērns nav izmantojis tēlainus salīdzinājumus vai metaforas, bet spēj konkrēti raksturot sev zināmos dārzenus.

Tas ir ovāls, un viņš ir oranžs, viņam ir zaļas lapas, un viņš ir ļoti smuks. (Burkāns.)

Apaļš, baltu galviņu, daudz zaļu lapiņu un ļoti balts. (Kāpostgalva.)

Viņš ir mazliet apaļš, un viņam ir svītras, oranžs, zaļas lapiņas kā matiņi. (Ķirbis.)

Te ir izmantoti vairāki īpašības vārdi, lai raksturotu dārzeni. Bērns ir domājis mīklas tā, lai pateiktu vairākas pazīmes par katru dārzeni, tātad zināšanas par dārzeņiem ir plašas. Izmantots arī viens salīdzinājums (lapiņas kā matiņi), kas padara valodu tēlaināku.

Apaļa galviņa un daudz lakatiņu. (Kāpostgalva.)

Oranža galva. (Ķirbis.)

Zaļa laiviņa, pilna zaļu vīriņu. (Zirņi.)

Īsas, konkrētas, kodolīgi izdomātas mīklas. Secinu, ka mīklu minēšanas procesā ne tikai šis sešgadnieks, bet arī citi bērni atceras, ka pāksti var salīdzināt ar laiviņu. Zirņi nosaukti par vīriņiem, kāpostgalvas lapas par lakatiņiem kā tradicionālajās mīklās, bet tas ir ļoti labi, tātad minētās mīklas ir palikušas atmiņā.

Apaļas, zaļas un maziņas. (Pupas.)

Viņš ir liels un apaļš, ar zaļu kātiņu, oranžā krāsā un aug zemē. (Ķirbis.)

Viņš ir maziņš, balts, apaļš, ar mazu kātiņu. (Ķiploks.)

Bērns raksturo dārzena būtiskākās pazīmes. Katrs dārzenis raksturots ar vairākiem īpašības vārdiem.

Balts, balts, ar gaiši brūnām svītriņām. (Ķiploks.)

Zaļš, zaļš, ar pumpiņām, garša ļoti svaiga. (Gurķis.)

Balts, balts kā mēnešņiņš, skāba garša. (Sīpols.)

Izmantoti atkārtoti īpašības vārdi, lai tēlaināk raksturotu dārzenus. Ļoti interesanti raksturots gurķis – svaiga garša, ļoti laba asociācija ar gurķi. Sīpola raksturošanai izmantots salīdzinājums, vienīgi garša nav konkrēti raksturota. Secinu, ka bērni vēl neprot raksturot sīpola, ķiploka garšu.

Balts un daudz gabaliņu, visu laiku kaut kas jāņem nost. (Ķiploks.)

Viņam ir balts gals, pats rozā, zaļas lapas. (Redīss.)

Viņš ir ovāli apaļš, baltā krāsā ar brūniem punktiņiem. (Kartupelis.)

Dārzeni raksturoti pēc bērna priekšstatiem par konkrēto dārzeni. Kartupelis raksturots tāds, kādu to bērns redz uz pusdienu šķīvja.

Tas ir apaļš, tas ir dārzenis, un tas ir dzeltens. (Kartupelis.)

Tas ir zaļš, kā gara, gara desiņa, un iekšā baltas sēkliņas. (Gurķis.)

Tas ir oranžs, Helovīna biedēklis, iekšā uguns. (Ķirbis.)

Raksturojot izmantoti īpašības vārdi, arī viens salīdzinājums (kā gara, gara desiņa). Ļoti mūsdienīgs priekšstats par ķirbi.

Sarkana vecenīte, augšā lapiņas. (Tomāts.)

Zaļš večuks, pilns ar sēkliņām. (Gurķis.)

Zaļa mājiņa, ne logu, ne durvju, pilns ar bumbiņām. (Zirņi.)

Šī sešgadnieka mīklas ir ļoti kodolīgas, īsas, valoda ļoti tēlaina. Izmantotas interesantas un ļoti atbilstošas metaforas. Mīklu minēšanas procesā bērna valoda ir bagātinājusies, domāšanā izmantots radošums.

Zaļš koks, sarkani augļi. (Tomāts.)

Garš, garš dēlis, mazliet ieliecies, violetā krāsā. (Baklažāns.)

Liela, apaļa oga oranžā krāsā. (Ķirbis.)

Mīklas īsas, kodolīgas. Salīdzina baklažānu ar dēli, citādi mīklas vienkāršas, dārzeņu īpašību aprakstošas.

Maza laiviņa, iekšā daudz mazu odziņu. (Zirņi.)

Tas ir balts, stiprs, bet ļoti veselīgs. (Ķiploks.)

Sarkani vīriņi zaļā ķekarā turas. (Tomāti.)

Arī šis bērns atceras, ka pāksti var salīdzināt ar laiviņu. Tāpat tomāti raksturoti kā vīriņi, mīkla īsa, kodolīga, pasaka galvenās pazīmes. Mīkla par zirņiem izdomāta līdzīga jau minētajai tautas mīklai, vienīgi zirņi salīdzināti ar odziņām, kas ir ļoti atbilstošs salīdzinājums, jo arī ogas ir mazas un apaļas.

Jo biežāk un vairāk bērni minēs mīklas, jo tēlainākas spēs izdomāt paši. Viņi atceras raksturīgākos salīdzinājumus tradicionālajām mīklām, ka pāksts var būt kā laiviņa, ka mīklas par sīpoliem parasti ir par raudāšanu, ka dārzeņus var raksturot kā mazus vīriņus, večiņas, māsiņas. Jo vairāk viņi ikdienā dzird salīdzinājumus, metaforas, pārnestās nozīmes, jo biežāk tās sāk lietot savā ikdienas valodā. Bērniem patīk izteikties asprātīgi, bet bieži vien pietrūkst vārdu krājuma, lai visu, ko jūt, spētu izteikt ar vārdiem.

PS

PIRMSSKOLĀ

Mūsu saulīte Rotaļnodarbība

Mārite Petrovska, Salaspils PII Jāņtārpiņš skolotāja

Nedēļas tēma: Visi laukā!

Mērķauditorija: 9. grupas (sagatavošanas grupa) Mārites bērni.

Rotaļnodarbība: matemātika (dabaszinības, mājturība un tehnoloģijas).

Rotaļnodarbības vieta: ārā, PII teritorijā.

Laiks: Oktobra vidus

Mērķis – veicināt bērnu matemātisko domāšanu.

Uzdevumi:

1. Vingrināties izprast matemātiskās izteiksmes (saskaitīšana) 10 apjomā.
2. Vingrināties izprast cipara nozīmi un aizstāt to ar noteiktu elementu skaitu (dabas materiāli).
3. Vingrināties mērīt ar lineālu.
4. Vingrināties veidot elementu (saules stariņš) no dažādiem dabas materiāliem, izkārtot tos pēc savas ieceres.
5. Veicināt uztveres un uzmanības attīstību.

Rotaļnodarbības gaita:

Bērni nostājas aplī. Audzinātāja aicina kopīgi noskaidrot lietu, kuru šodien visi kopā veidos.

Didaktiskā rotaļa Kas tas ir? (Bērni uzdot jautājumus, audzinātāja atbild: "Jā" vai "Nē." Piem., Vai tas ir ēdams? Vai tas atrodas laukā?)

Tiek noskaidrots, ka šodien kopīgi tiks izveidota saulīte – mūsu grupas saulīte, kura mīt katra grupas

bērna sirsnībā.

Bērni izveido saules elementu no striķa.

Noskaidro, ka saulītei trūkst stariņu.

Audzinātāja aicina bērnus kopā doties uz trim kontrolpunktiem – meklēt un izskaitīt dabas materiālus, lai no tiem varētu izveidot stariņus saulītei.

Audzinātāja aicina bērnus izvēlēties, kā viņi veiks rēķināšanas darbības – izmantojot lineālu vai izliekot elementus uz kartona. Bērni paņem nepieciešamās lietas un plastmasas spainīti.

Bērni dodas uz pirmo kontrolpunktu.

Kustību rotaļa *Bērni, nāciet mājās* (Bērni dodas uz priekšu, veicot soļus atbilstoši audzinātājas teiktajai izteiksmei, piem, par vienu vairāk nekā četri utt.).

Pirmais kontrolpunkts – bērni vāc zariņus atbilstoši izteiksmei $4 + 1 = \dots$ (Audzinātāja rāda izteiksmi, bērni kopīgi rēķina izteiksmi, izliekot dabas materiālus uz papīra lapas vai izrēķinot uz lineāla.)

Bērni vāc zariņus atbilstoši izrēķinātajai summai un liek spainītī.

Bērni dodas uz otro kontrolpunktu.

Kustību rotaļa *Mister Bīn, cik ir pulkstenis?* (Bērni dodas uz priekšu, veicot soļus atbilstoši audzinātājas teiktajai izteiksmei, piem, par vienu mazāk nekā četri utt.)

Otrais kontrolpunkts – bērni vāc koku lapas atbilstoši izteiksmei $4 - 1 = ..$. (Audzinātāja rāda izteiksmi, bērni kopīgi rēķina izteiksmi, izliekot dabas materiālus uz papīra lapas vai izrēķinot uz lineāla.)

Bērni vāc lapas atbilstoši izrēķinātajai summai un liek spainītī.

Bērni dodas uz trešo kontrolpunktu.

Kustību rotaļa *Uz priekšu, atpakaļ* (Bērni dodas uz priekšu, veicot soļus – 10 uz priekšu, viens atpakaļ utt.).

Trešais kontrolpunkts – bērni vāc dažādus dabas materiālus atbilstoši izteiksmei $2 + 6 = ..$. (Audzinātāja rāda izteiksmi, bērni kopīgi rēķina izteiksmi, izliekot dabas materiālus uz papīra lapas vai izrēķinot uz lineāla.)

Bērni vāc dabas materiālus atbilstoši izrēķinātajai summai un liek spainītī.

Ar savāktajiem dabas materiāliem bērni atgriežas pie saulītes. Audzinātāja aicina bērnus no savāktajiem dabas materiāliem veidot stariņu. Taču pirms tam audzinātāja aicina bērnus atpūsties – pagulēt.

Muzikālā rotaļa *Kas man(im) kaitēja?*

Bērni, risinot izteiksmi $(1 + .. = 7)$, noskaidro, ka saulītei nepatīk cipars 6.

Līdz ar to bērni ar lineālu mēra katru savākto dabas materiālu un no tā veido saules stariņu (*izņēmums – dabas materiāls, kurš ir 6 cm garš*).

Kad saulītei stariņi ir izveidoti, audzinātāja aicina bērnus pulcēties un sasildīties saulītes viducī.

Muzikāla dziesma *Klausies, ka sirsniņa pukst.* (Pēc dziesmas pantiņa audzinātāja aicina bērnus pačukstēt draugam austiņā labus vardus, kuri silda sirsniņu.)

Ar īkšķīšu palīdzību audzinātāja lūdz bērnus novērtēt šīs dienas nodarbību un pastāstīt, kas viņiem visvairāk patika šajā rotaļnodarbībā.

Vēlu, vēlu rudenī

Atklātā integrētā nodarbība ar dabas dominanti

Inese Rozenšteine un Inese Makarova, Salapils novada pirmsskolas izglītības iestādes
Jāņtārpiņš skolotājas

Bērnu vecums: 5-6 gadi

Nedēļas tēma : **Vēlu, vēlu rudenī!**

Mērķis: Sekmēt bērnu pētniecisko darbību, iepazīstot kokus rudenī bērnu dārza teritorijā.

Uzdevumi:

- Izzināt un nostiprināt zināšanas par koku sastāvdaļām,
- Rosināt atpazīt kokus dažādos gadalaikos.
- Vingrināties izlasīt koku nosaukumus,
- Veicināt bērnus veikt eksperimentu ar koku lapām un koku augļiem.
- Mudināt bērnus vākt un pētīt koku veltes,
- Attīstīt prasmi loģiski spriest un dot atbilstošu secinājumu.
- Radīt bērniem emocionāli pozitīvu noskaņojumu.

Nodarbībā izmantojamie materiāli:

Darba lapa, zīmulis, koku nosukumi, uzzīmēti koki, olu kastīte dabas materiālu vākšanai.

Iepriekšējais darbs: Pārrunas par kokiem to sastāvdaļām, petījām stumbrus, vainagu, zarus, lapas, augļus. Tika veikts eksperiments ar čiekuriem. 3 litru burkā ielikti čiekuri un aplieti ar balinātāju un atstāti uz 3 dienām. Eksperimenta mērķis čiekuriem jāpaliek baltiem.

Rīta cēliens

Sasveicināšanās dziesmiņa: „Labrīt”, tālāk bērni sasveicinās viens ar otru, izskaitām cik meitenes un puisi. Noskaidrojam kāds ārā gadalaiks, raksturosim un noskaidrosim rudens iezīmes. Pārrunās ar bērniem noskaidrojam ko katrs koks var sniegt cilvēka veselībai. Kā arī veicam secinājumus par iepriekš veikto eksperimentu par čiekuriem.

Kopīgi nolemjam, ka no liepziediem pagatavosim tēju, lai pēc āra nodarbības varētu sasildīties.

Pirkstiņu rotaļa: „Lapiņas”

Nodarbības gaita

Nodarbību iesākam ar stāstu „Ceļojums uz mežu”(pedagoga improvizācija par t uzmanības, klausīšanās uztveres nostiprināšanai. (Klausoties stāstu bērni rāda konkrētas kustības pie sadzirdēta vārda. Piem. egles – rokas virs galvas iztieptas augšā veidojot egles galotni utt.)

Pārrunājam kādus kokus apkārtnē mēs redzam, kādas lapas, kāds stumbrs, kādi zari. Bērni izsaka savus secinājumus kā atpazīsim kokus bez lapām.

Skolotāja ir salasījusi groziņā dažādas lapas, un lūdz bērnus palīdzēt tās atpazīt. Katrs bērns izvēlās viena koka lapu, un nosauc koka nosaukumu. Skolotāja uzdod dažādas mīklas par kokiem. Bērni min mīklas, un mēģina izdomāt savas mīklas par kādu konkrētu koku.

Bērni ar savu izvēlēto koka lapu, tiek aicināti uz „Zaļo klasi” atrast, kur ir jāatrod zīmēts koka stumbrs ar nosaukumu. Bērni pielīmē savu izvēlēto lapu pie konkrētā koka (netīšā veidā sadalot bērnus apakšgrupās). Bērni zem attēla atrod aploksni, kurā ir jāsaliek koka nosaukums pa burtiem.

Katru tēmu mēs izzinām caur eksperimentiem, arī šoreiz mēs piedāvājam veikt eksperimentu ar lapām. Šim nolūkam mums būs nepieciešamas kļavas lapa, soda, un trauks kur visu salikt. Katra grupa veic savu eksperimentu. Eksperiments ir veikts, bet rezultātus mēs redzēsim pēc 3 dienām.

Tā kā visu šo nedēļu esam runājuši par kokiem, šodien mēs būsim mazie pētnieki, kas pētīs kokus. Tāpēc koku pētniekiem ir sagatavots neliels uzdevums, kur katram no jums būs jāmēģina atrast un atpazīt dažādu koku veltes. Katram bērnam ir sagatavota kastīte ar 10 attēliem, kas raksturotu koku. Katrs mazais pētnieks dodas patstāvīgi sameklēt koku veltes.

Pārrunājam vai savāktās koku veltes ir visi atraduši, katrs bērns samainās savā starpā ar uzdevumu kastīti. Atrastās koku veltes salīdzinām un atzīmējam tabulā, jo arī pētniekiem visu vajag pierēģistrēt. Kopīgās pārrunās pārspriežam, kuru koka velti bija viegli atrast, bet kuru grūtāk.

Kā arī pārrunājam, ko bērni šodien jaunu uzzināja, kas patika, kas bija grūti un ko es vārētu izdarīt labāk.

Par labi padarītu darbiņu katrs no jums šodien ir pelnījis īstu pētnieka apliecību.

JAUNĀ PĒTNIEKA APLIECĪBA

JĀNIS
KĻAVIŅŠ

SALASPILS NOVADS

APLIECĪBA IZSNIEGTA 19.10.2017.

JAUNĀ PĒTNIEKA APLIECĪBA

ANNA
BĒRZIŅA

SALASPILS NOVADS

APLIECĪBA IZSNIEGTA 19.10.2017.

Pielikums

KOKA NOSAUKUMS	LAPA 	AUGLIS 	SKAITS
LIEPA			
BĒRZS			
KASTAŅA			
PĪLĀDZIS			
KĻAVA			
PRIEDE			
OZOLS			
VILKĀBELE			

KASTAŅA

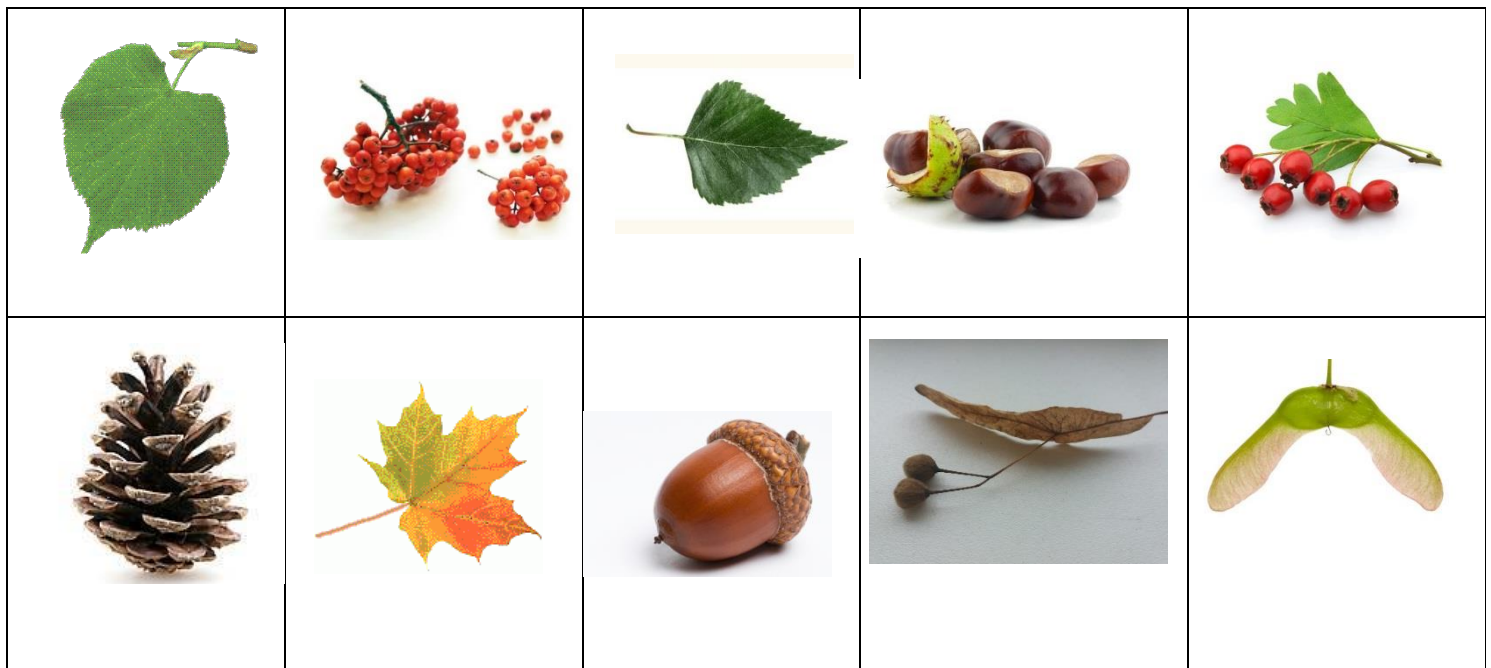
PĪLĀDZIS

BĒRZS

LIEPA

KĻAVA

Līmējas pie olu kastītes.

PS

Individuāla logopēdiskā nodarbība 6–7 gadus vecam izglītojamajam

Inita Eglija, Liepājas pirmsskolas izglītības iestādes *Liepiņa* logopēde

Nodarbības tēma: Ceļojums pa Latviju.

Nodarbības mērķis: Veicināt lietvārdu locījumu formu (akuzatīvs, instrumentālis) lietošanu vienskaitlī un daudzskaitlī.

Nodarbības uzdevumi:

- Bagātināt bērna vārdu krājumu leksiskās tēmas *Transports* ietvaros.
- Aktivizēt lietvārdu locījumu formu (akuzatīvs, instrumentālis) lietošanu saistītā runā.
- Aktivizēt redzes uzmanību.
- Nostiprināt prievārda *aiz* lietošanu.
- Vingrināties lasītprasmes apgūšanā.
- Radīt bērnam interesi par Latvijas lielākajām pilsētām.

Uzskates un izdales materiāli:

- Latvijas karte ar pilsētu nosaukumiem.
- Burti pilsētu nosaukumu likšanai.
- Mazas krāsainas papīra lidmašīnas un skrejceļš.
- Attēli *Kur ir dzīvnieki?*.
- Didaktiska spēle *Sasēdini zvērus*.
- Darba lapa *Ko ēdīs katrs no dzīvniekiem?*.
- Didaktiska spēle *Iekrausim kuģī preces*.
- Didaktiska spēle *Izgreznosim koku*.

Nodarbības gaita:

- Sasveicinos ar bērnu un pastāstu, ka šodien mēs dosimies ceļojumā pa Latvijas lielākajām pilsētām un ceļojuma laikā bērns vingrināsies pastāstīt, izteikt savas domas, vērojumus skaistos, pareizos teikumos.
 - Ar ko mēs varētu braukt?
(ar mašīnu, ar autobusu, ar vilcienu, ar riteni).
 - Ar ko mēs varētu lidot?
(ar lidmašīnu, ar helikopteru, ar gaisa balonu).
 - Ar ko mēs varētu peldēt?
(ar laivu, ar kuģi, ar plostu).
- Dosimies ceļā no Liepājas uz Latvijas galvaspilsētu.
 - Kas ir Latvijas galvaspilsēta? Latvijas galvaspilsēta ir Rīga.
 - Ar kādu skaņu sākas vārds *Rīga*? Vārds *Rīga* sākas ar skaņu R.
 - Sameklēsim Latvijas kartē, kur atrodas Rīga.
 - No burtiem saliksim vārdu *Rīga*.
 - Uz Rīgu lidosim ar lidmašīnu. Vai Liepājā ir lidosta? Jā, Liepājā ir lidosta.
 - Pūtīsim lidmašīnas pa skrejceļu (pūš papīra lidmašīnas).
 - Rādām ar rokām, mēli paceļam pie augšējiem priekšzobiem un dūcam kā lidmašīna – IIII ...
- Esam ieradusies Rīgā. Dosimies uz zooloģisko dārzu apskatīt dzīvniekus. Viņi tur spēlē spēli *Paslēpes*. Sameklēsim viņus. Attēli *Kur ir dzīvnieki?* (Kur ir ... zaķis?)
- Tālāk no Rīgas dosimies ar vilcienu uz Latgales pilsētu Rēzekni.
 - Ar kādu skaņu sākas vārds *Rēzekne*? Vārds *Rēzekne* sākas ar skaņu R.
- No burtiem saliekam vārdu *Rēzekne*. Atrodam kartē.
 - Mums līdzī grib doties arī dzīvnieki. Palīdzēsim viņiem sasēsties vilcienā. Didaktiska spēle

Sasēdini zvērus (Es vilcienā sēdināšu ... lapsu.)

- Dodamies uz Rēzekni un sakām:

Čuku, čuku, čuku, čuku (*pirksti ir savilkti dūrītē, un rokas kustina uz priekšu un atpakaļ; sākumā lēni, tad arvien ātrāk*).

- Latgale ir ļoti viesmīlīga zeme un savus ciemiņus grib pacienāt. Viņi ir izsalkuši un tāpēc tiek aicināti pie galda. Darba lapa *Ko ēdīs katrs no dzīvniekiem?*.
- Tālāk sēdīsimies mašīnā un dosimies no Rēzeknes uz ostas pilsētu Ventspili.
 - Ar kādu skaņu sākas vārds *Ventspils*? Vārds *Ventspils* sākas ar skaņu V.
 - Saliekam vārdu *Ventspils*. Atrodam kartē.
 - Stūrējam un sakām:

Braucu, braucu, motors rūc!

Kas uz ceļa – mūc!

Re kā iet, re kā iet,

Motors smeļ un dzied!

- Esam atbraukuši uz Ventspili. Tā ir ostas pilsēta. Tur ir ļoti daudz kuģu, kuri pārvadā dažādas preces. Palīdzēsim kuģi *Hercogs Jēkabs* iekraut precī, ko vedīsim uz Liepāju. Didaktiska spēle *Iekrausim kuģī preces* (Kuģī es likšu ... bumbas.)

- No Ventspils dodamies atpakaļ uz Liepāju.
 - Ar kādu skaņu sākas vārds *Liepāja*? Vārds *Liepāja* sākas ar skaņu L.
 - Saliekam vārdu *Liepāja*. Atrodam kartē.
 - Paņemam kuģa stūri un sakām:

Es peldēju, peldēju, peldēju ar kuģīti no Ventspils uz Liepāju,

Es peldēju, peldēju, peldēju ar kuģīti no Ventspils uz Liepāju.

- Esam ieradusies Liepājā, kur notiek *Stinšu svētki*. Greznosim kokus gar kanāla malu, lai Liepāja būtu krāšņāka, jautrāka, krāsaināka. Didaktiska spēle *Izgreznosim koku* (Es koku greznošu ar ... lapu.) Bērns vispirms uz sniega pikām izlasa vārdu, tad pagriež attēlu un liek koku zaros.
- Kurā pilsētā tad ir svētki? Svētki ir Liepājā.
- Uzrakstām vārdu *Liepāja*.

Nobeigumā. Pateicos par darbu. Atkārtojam, ar ko šodien esam lidojuši, braukuši, peldējuši? Kurās Latvijas pilsētās esam bijuši? Priecājos, ka bērns ir veidojis pareizus, skaistus teikumus. Ko viņam vislabāk patika darīt. Pajautāju, kā bērns jūtas pēc nodarbības. Bērns iesprauž knaģīti attiecīgajā emociju sejiņā.

PS

PIRMSSKOLĀ

EKO MĀJA

Mārite Petrovska, Salaspils PII JĀNTĀRPIŅŠ skolotāja

Mērķis: rosināt bērnus veidot objektu, piešķirot atsevišķiem papīra elementiem otro dzīvi.

Darbā tiek izmantoti tualetes papīra ruļļi (cietie), dažādi kartona atgriezumi u.c.

Darba gaita:

1. Bērni līmē tualetes papīra ruļļus uz cietas kartona loksnes (*māja, pagalmi*).

2. Bērni no dažādiem papīra elementiem veido dažādas mēbeles (*galdu, krēslu, sekciju u.c.*) istabai un pagalmam pēc pašu ieceres.

3. Vecāki uzšuj dažādus elementus mājai – *sedziņas, galdautus u.c.*
4. Māja ir gatava – tajā var droši dzīvot mazās lellītes vai kinderolu mazās mantiņas.

P.S. Laika gaitā noteikti papildināsim māju ar citiem elementiem – aizkariem, soliņiem, bļodiņām utt.

LAI JAUKA ROTAĻŠANĀS!

PS

PIRMSSKOLĀ

SMILŠU LAMPAS PIRMSSKOLĀ

Pieredze

Aija Ruhmane, Rēzeknes PII Vinnijs Pūks skolotāja

Katru dienu mēs sastopamies ar jauniem pētījumiem un ziņām par bērnu attīstību un alternatīvām mācību metodēm. Pasaule attīstās katru dienu, nekas nestāv uz vietas. Bērni attīstās līdz ar jaunajām tehnoloģijām, bieži vien aizmirstot par vienkāršām lietām – rotaļām, draudzību, darba tikumu un pieklājību. Vispārējās izglītības vecākā referente S. Falka (Falka, 2010) uzsver, ka mūsdienu sabiedrībai ir raksturīgas straujas pārmaiņas, kas ietekmē mūsdienu sabiedrības savstarpējās attiecības. Īpaši tas ietekmē bērnu. Vecāku un skolotāju uzdevums ir neaizmirst par bērna normālu attīstību – bērnam ir jāpriecājas. Viņam ir jāizbauda mācību process, gūstot no tā pēc iespējas vairāk pozitīvu emociju un zināšanu (Falka, 2010). Tāpēc vēlos pastāstīt par smilšu lampām un to izmantošanu ikdienas mācību procesā.

Smilšu lampas ir jauns izglītojošs un izklaidējošs objekts, kas palīdz bērniem attīstīt sensomotorās prasmes. Smilšu lampa ir kompakts mandalas formas gaismas galds, kas aprīkots ar LED (gaismas diožu spuldze) gaismas virsmu. LED palīdz bērniem koncentrēties, sniedz prieku mācību procesā un attīsta sensomotorās prasmes. Daudzi smilšu lampu lietotāji, kas izmanto tās darbā ar bērniem, atzīst, ka tā ir alternatīva mūsdienu telefoniem un datoriem. Galvenais, kas jādara skolotājam vai vecākam, jāizvēlas radoši uzdevumi, kas interesē bērnu.

Darbā ar smilšu lampu pārliecinoties, ka bērniem ar to nekad neapnīk darboties. Katru reizi ar to darbojoties, bērniem atklājas jauna pasaule. Dotajā uzskaitījumā ir attēlotas idejas, ko izmantoju ar bērniem, darbojoties ar smilšu lampām:

- Mierīgas rotaļas ar smiltīm vai jebkuru birstošu materiālu.
- Zīmēšana smiltīs.
- Zīmēt smiltīs ar dažādiem priekšmetiem, kuri atstāj nospiedumus.
- Atstāt plaukstu nospiedumus smiltīs, veidojot no tām dažādus tēlus.
- Spēlēties un rotaļāties ar krāsainām ģeometriskām figūrām, kas palīdz bērnam apgūt ģeometriskās figūras.

- Darboties uz smilšu lampas ar krāsainiem plastikāta dzīvniekiem. Spēlēšanās procesā mainīt smilšu lampas virsmas krāsu un pētīt, kā mainās dzīvnieku krāsa.
- Zīmēt ar guaša krāsām vai pirkstiņkrāsām.
- Mācīties un trenēt roku muskulatūru, savācot birstošo materiālu uz smilšu lampas ar šaufelīti un birstīti.
- Novietojot uz smilšu lampas krāsainas ģeometriskās figūras, mācīties krāsas un formas. Var apvilkt figūras ar marķieri uz smilšu lampas virsmas, būvēt no figūrām dažādus veidojumus.
 - Novietot uz smilšu lampas virsmas krāsainas stikla lodītes, kubus, krāsainas caurspīdīgas figūras, krāsainus metamos kauliņus.
- Izveidot savu sensoro pasauli uz smilšu lampas no dažādiem dabas materiāliem, gumijas dzīvniekiem, figūrām un mantiņām. Veidot stāstu par šīm pasaulēm.
- Izmantot smilšu lampu kā platformu spēlēm un aktivitātēm ar kinētiskajām smiltīm.
- Zīmējot zīmējumus smiltīs uz smilšu lampas un nomainot lampas gaismas toni, var ļoti labi redzēt, kā mainās zīmējuma noskaņa. Paralēli var mācīties krāsas, toņu gammas.
- Novietot uz smilšu lampas paliktni spēlēm ar ūdeni un smiltīm.
- Burtu un ciparu zīmēšana uz smilšu lampas – turot bērnam priekšā paraugu ar burtu vai ciparu, bērnam tas smiltīs jāpārzīmē. Tiek trenēta vizuālā atmiņa, roku koordinācija, pirkstu motorika.
- Pūst ar salmiņu smiltīs – sākumā vienkārši mācīties noturēt pareizi salmiņu pie mutes, mācīties pūst. Ja šī prasme ir apgūta, var mēģināt pūstot uzzīmēt burtus, ciparus, figūras utt.
- Veidot mandalas, izmantojot dažādus dabas materiālus, kurus kopā ar izglītojamiem var savākt pastaigu laikā. Ar šiem dabas materiāliem ļaut bērniem patstāvīgi veidot savas apaļas formas mandalas. Tas veicina radošu iztēli un attīsta pirkstu sīko motoriku.
- Darboties ar piltuvēm – izmantojot dažādas krāsas un formas piltuves, kuras var izveidot paši mājturības un tehnoloģiju integrētajā rotaļnodarbībā, pētīt biršanas procesu. Ar piltuvju palīdzību zīmēt dažādus zīmējumus, veidot smilšu kalnus.
- Smilšu bērsana trauciņā ar karoti – ar karoti bērt smiltīs dažādos trauciņos. Trenē koncentrēšanās spējas, roku muskulatūru un precizitāti.
- Dažādas spēles, paslēpjot priekšmetus – smiltīs vai jebkurā citā birstošā materiālā paslēpt dažādas sīkas mantiņas, kas jāsavāc trauciņā. Uzdevumu var papildināt ar spēli „silts- auksts”. Skolotāja stāsta, kur mantiņa jāmeklē: vairāk pa labi, pa kreisi, augšā–lejā utt. Tādējādi tiek nostiprinātas bērna orientēšanās prasmes plaknē.
- Spēļu auto transporta sliežu ceļa veidošana – ar dažādu izmēru spēļu mašīnām veidot nospiedumus. Veicina salīdzināšanas prasmes: garākas–īsākas, platākas–šaurākas.
- Dažādu figūru izlikšana smiltīs – uzzīmēt kādu figūru smiltīs vai uz virsmas, bērniem tā jāaizpilda ar dažādām figūrām.
- Spēles un aktivitātes ar dzīvniekiem – izmantojot mazus plastmasas dzīvniekus, mācīties to vārdus, veidot viņiem mājas, fermas, noskaidrot to piederību: savvaļas vai mājdzīvnieks.
- Nospiedumu veidošana smiltīs – novietot uz smilšu lampas virsmas burtu, dažādu priekšmetu trafaretus un apbērt tos ar jebkāda veida birstošu materiālu. Noņemot trafaretu, parādās spilgts tā atainojums, to var padarīt košāku ar dažādu krāsu maiņu.
- Dzīvnieku vai priekšmetu pārzīmēšana – reālu dzīvnieku figūru pārzīmēšana smiltīs, paralēli mācot to tipiskākās pazīmes: forma, krāsa, valoda, piederība.
- Izmantot kā birstošu materiālu uz smilšu lampas krāsainas smiltīs – kopā ar bērniem nokrāsot smiltīs. Berot smiltīs uz smilšu lampas virsmas, tās var jaukt un vērot, kāda krāsa veidojas.
- Darbības ar sietiņu vai caurduri – pašiem sagatavot smiltīs, ar kurām darboties uz smilšu lampas. Paņemt ezera smiltīs un izsijāt. Pēc izsijāšanas procesa izmanto gan akmentiņus, gan smiltīs darba procesam.
- Zīmējumu izlikšana ar akmentiņiem – uz smilšu lampas novietots drukāts zīmējums uz kodoskopa plēves. Bērna uzdevums ir aizpildīt zīmējumu ar akmentiņiem (krāsainiem vai pašu izsijātiem). Kodoskopa plēvi var pārklāt ar divpusējo līmlenti un akmentiņu zīmējums paliek bērnam.
- Veidot tangramus – izmantojot caurspīdīgas plastmasas figūras vai izgrieztas no kodoskopa plēves, likt uz smilšu lampas dažādus tangramus. Var izmantot paraugus vai sasaistīt tos ar nedēļas tēmu.
- Vērt sagrieztus salmiņus kā krelles – parastos kokteiļu salmiņus kopā ar bērnu sagriezt un izbaudīt salmiņu lidošanas procesu. Vērt tos uz diega vai gumijas. Ļoti labi trenē koncentrēšanās spējas un

sīko pirkstu motoriku.

- Ar pinceti lasīt bumbiņas – uz smilšu lampas virsmas novietot paralona bumbiņas (var kopā ar bērniem uztaisīt mazas plastilīna bumbiņas) un ar pincetes palīdzību tās salasīt.
- Burtu, figūru, ciparu izlikšana ar akmentiņiem – skolotājs uz smilšu lampas virsmas uzzīmē kontūru, un bērns to izliek ar akmentiņiem.
- Darbības ar plastmasas aplīšiem – uz smilšu lampas virsmas uzlikt, piemēram, dzeltenas krāsas akmentiņus un ieslēgt zilu apgaismojumu, vērot, kā mainās plastmasas aplīša krāsa.
- Krāsu maisiņi – ZIPPP maisiņā iepildīt krāsu, izveidojas sensorais materiāls, kuru novietojot uz smilšu lampas var pētīt, kā krāsas, mazliet paspaidot maisiņu, sajaucas kopā. Krāsas maiņas var arī radīt, mainot smilšu lampas apgaismojumu.
- Cilvēka zīmēšana uz smilšu lampas – zīmējot cilvēku uz smilšu lampas, var stāstīt par tā uzbūvi.
- Papīra dekoratīvo paliktņīšu dekorēšana – uz smilšu lampas virsmas novieto mežģīņotos papīra paliktņīšus, kas domāti kūku cepšanai. Šos paliktņīšus var sakrāsot ar guaša krāsām un veidot nospiedumus uz smilšu lampas, veidojot gan sniegpārslas, gan sniegavīrus.
- Knaģu spraušana – bērna uzdevums ir saspraust knaģus uz smilšu lampas malas.
- Saspraudīšu krellju veidošana – no saspraudēm veidot krelles. Uzdevumu var dažādi variēt – veidot no vienas krāsas saspraudēm, no noteiktām krāsām utt.
- Bumbiņu uzlikšana uz plastmasas paliktņu piesūcekņiem – uz smilšu lampas novietot plastmasas ziepju traukus vai neslidošus vannas piesūcekņus uz augšu. Uzdevums ir salikt stikla lodītes katra paliktņa piesūceknī.
- Figūru izlikšana no krāsainiem kociņiem – izmantot skaitāmos kociņus vai nokrāsotus sērkokciņus (kopā ar bērniem krāsotus) un veidot dažādas figūras pēc parauga. Var saskaitīt, no cik kociņiem tika izveidota figūra, tādējādi attīstot skaitīšanas prasmes.
- Zirnekļu tīkla veidošana – kopā ar bērniem izgriezt dažādus zirneklīšus. Pastaigu laikā paņemt smilšu lampu ārā un no pieejamajiem dabas materiāliem visiem kopā izveidot zirneklīšiem mājas. Attīsta sadarbības prasmes.
- Spēlēt teātri – skolotāja izlasa bērniem kādu pasaku un atstāj uz smilšu lampas nepieciešamos sižetiskos varoņus. Bērniem vēlreiz viens otram izstāsta pasaku.
- Pasaku veidošana no sižetiskajām kartītēm – piedāvāt bērniem dažādas sižetiskās kartītes un smiltis. Bērni stāsta stāstus, izmantojot kartītes, nepieciešamības gadījumā izmanto dažādus palīg līdzekļus.
- Spēles ar caurspīdīgiem metamajiem kauliņiem – metot kauliņu, mācās skaitļus.
- Koka dzīves cikla veidošana – ar smilšu un sēklu palīdzību uzskatāmi kopā veidot koka dzīves ciklu. To iesēt, uzlikt pirmos asniņus, zarus, stumbru, augļus utt.
- Sīko priekšmetu šķirošana ledus traukā (vai olu kastē) – izbērt uz smilšu lampas virsmas dažādus putraimus. Bērna uzdevums ir tos sašķirot katru savā nodalījumā. To var darīt ar pirkstiņiem vai pinceti.
- Krāsainas izdrukas uz kodoskopa plēves – izdrukāt uz kodoskopa plēves, piemēram, attēlus ar cilvēka emocijām un sagriezt tās uz pusēm. Novietot tās visas uz smilšu lampas virsmas. Bērna uzdevums ir atrast katram pusaplītīm pāriņi tā, lai veidojas attēls ar cilvēka emociju.
- Pēc katras nodarbības savākt mantas, saslaucīt birstošos graudaugus un pateikt paldies!

Viena no manu audzēkņu mīļākajām nodarbībām ir koku, augļu un dārzeņu stādīšana. Tāpēc piedāvāju ieskatu savā nodarbībā, kurā attēlots, kā mēs ar smilšu lampas palīdzību stādām kokus.

Smilšu lampas centrā ir novietots trauks ar sēklām (ābolu, ķirbju, kastaņu (kastanis)) un trauks ar ziediem, lapām un imitētiem zariem.

Bērna uzdevums ir izvēlēties, ko stādīs. Dotajā nodarbībā bērns vēlas stādīt kastani. Dotā nodarbība ir piemērota piecus līdz sešus gadus veciem bērniem, bet to var reproducēt jebkura vecuma bērniem, atvieglējot (stāstot, kas ir jādara) vai sarežģījot uzdevumu (visus nepieciešamos materiālus izgatavojot pašiem, aktualizēt ģeometriskās formas, skaņu diferencēšanu utt.).

Nodarbības gaita:

- Skolotāja sasveicinās ar audzēkni.
- Piedāvā viņam sasveicināties ar pirkstiņiem (skolotājas pirkstiņi (pa vienam) sasveicinās ar bērna pirkstiņiem).
- Skolotāja jautā, kāds tagad ir gadalaiks. Bērns atbild, ka tagad ir ziema.
- Skolotāja pateicas bērnam par atbildi, parāda šīs nodarbības draugu – putniņu – un aicina bērnu pastāstīt visu, ko viņš zina par putniņu (kamēr bērns stāsta par putniņu, viņš to tur rokās un veido stāstījumu).
- Pēc stāstījuma skolotāja aicina bērnu izdomāt, kur putniņš varētu dzīvot ziemā, ja nav izveidotas mājiņas. Kopā diskutējot, tiek noskaidrots, ka putniņš var dzīvot kokā.
- Skolotāja piedāvā bērnam triju veidu sēklas – ķirbju, kastaņa un ābeles. Skolotāja jautā, kas tās ir par sēklām.
- Kad tiek noskaidroti sēklu veidi, skolotāja jautā, kuras sēklas var izveidoties par kokiem. Atliek izvēlēties starp ābeli un kastaņkoku.
- Bērns izvēlas stādīt kastaņkoku.
- Skolotāja paskaidro, ka tagad ir ziema un zeme ir sasalusi, tāpēc piedāvā *iestādīt* kastaņkoku smilšu lampā.
- Skolotāja novieto uz galda smilšu lampu. Skolotāja lūdz bērnu ieslēgt smilšu lampu. **(Darbojoties ar smilšu lampu, viena no priekšrocībām ir bērna pašapkalpošanās prasmju attīstīšana.)**
- Skolotāja jautā, kas ir nepieciešams, lai iesētu koka sēkliņu. Bērns atbild, ka ir nepieciešama zeme.
- Skolotāja lūdz smilšu lampā ieslēgt tādu krāsu, kas atbilst zemes krāšai, un smilšu lampas virsmu aizpildīt ar zemi. **(Ja bērns ir jaunāks par sešiem gadiem, vēlams zemi aizstāt ar putrainiem, jo bērns noteikti mēģinās to nogaršot, lai gan skolotāja lūgs to nedarīt.)**
- Bērns iestāda kastaņa sēklu.
- Skolotāja jautā, kā aug kastanis. Bērns ņem zariņus un attēlo to augšanas secību no maza dīgļa līdz kokam.
- Tad tiek pārrunāts, kā rodas kastaņkoka auglis – kastanis.
- Tiek veidoti ziediņi un no ziediņiem pats kastanis.
- Skolotāja vēlreiz lūdz bērnu pastāstīt, kā viņš iestādīja šo koku.
- Skolotāja lūdz bērnu atrast putniņam vissiltāko vietu.
- Skolotāja pateicas par nodarbību un lūdz bērnu novākt visu lieko, kas vairs nav nepieciešams kastaņkokam.